

Nationell strategi - för kulturarvets digitalisering

KOHA 2023

Henrik Summanen

Kulturarvets digitalisering i Sverige – en historik

DIGISAM

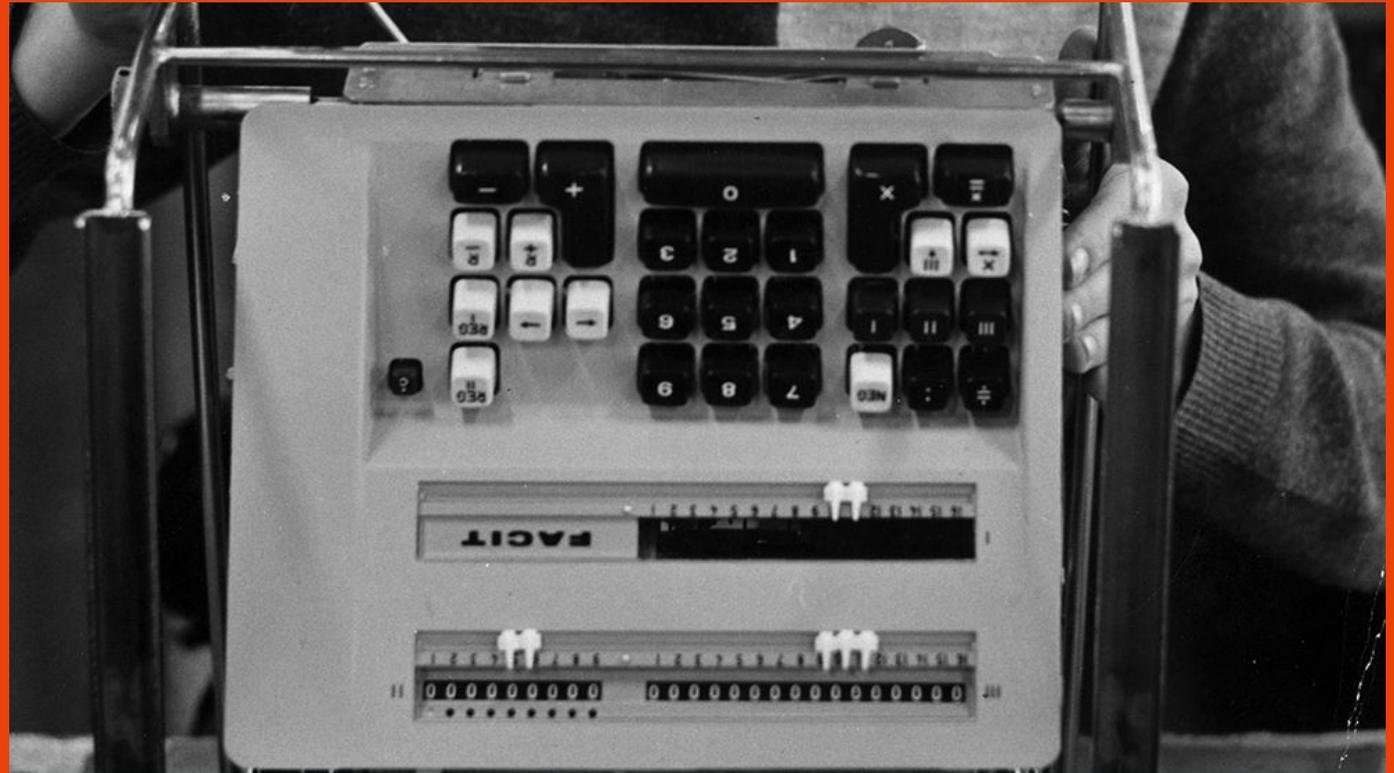

Kulturarvet är digitaliserat, tillgängligt och användbart för alla.

DIGISAMs vision

Lars Amréus, Riksantikvarie 2012-2021,
sade 2012:

”Vi får inte bli Facit”

”När Spotify startade sin verksamhet för några år sedan gick det inte att hitta artisterna. De var dubblerade och man var tvungen att välja mellan tre stycken Michael Jackson för att hitta rätt och inte ens då gick det att hitta alla låtar. Uruselt tyckte många och på något år fixade Spotify ihop det (...) och upplevelsen blev mycket bättre för användaren. Hur mycket resurser la dom på det arbetet? Var det värt det? Jag tror det...”

- Karin Nilsson, Museernas Vårmöte 2020

Vad är digitalisering?

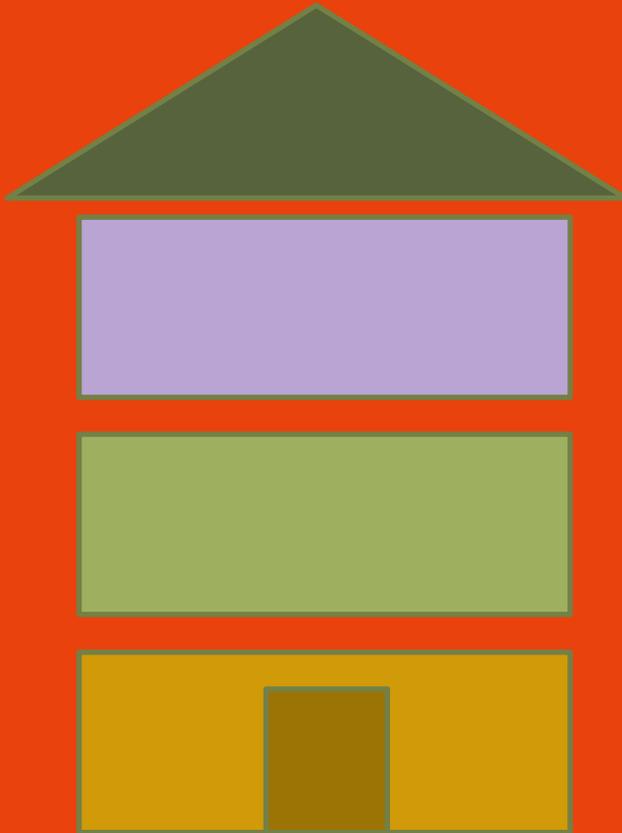
Samlingen – grunden för alla
kulturarvsinstitutioner

Katalogen – så snart
samlingen blir för stor

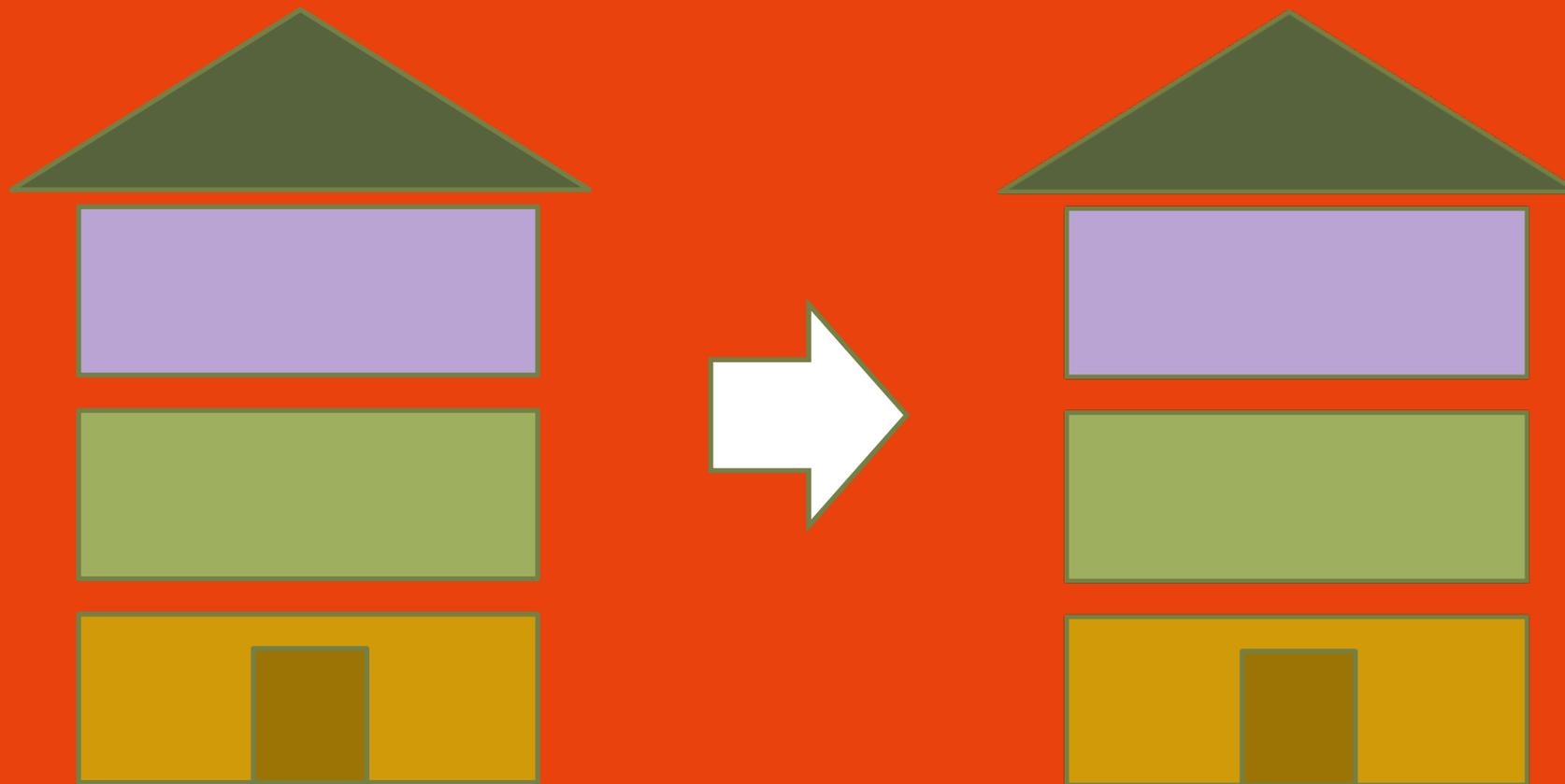

Disken/läsesalen/utställningen
– vårt sätt att möta användarna

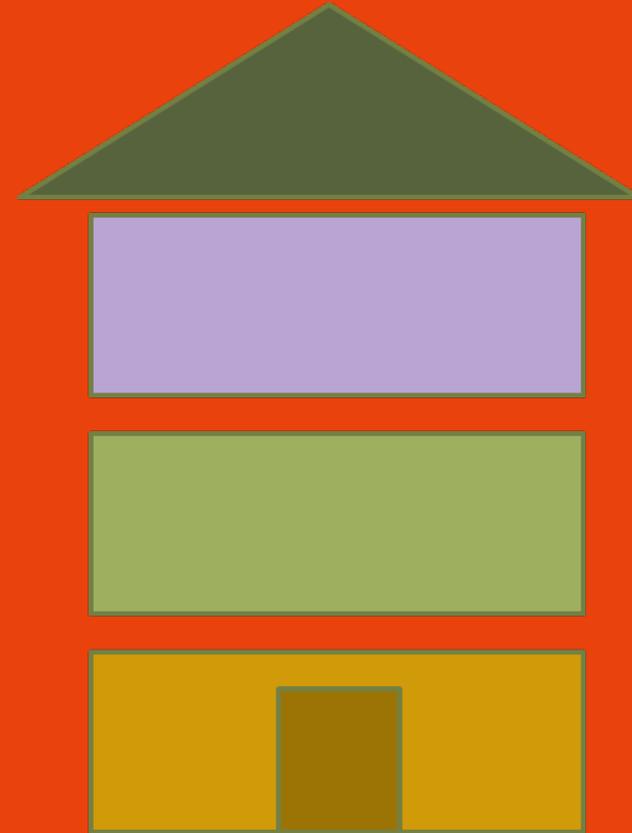

Kulturarvsinstitutioners strukturella grundidé

Det digitala museet

Det digitala museet

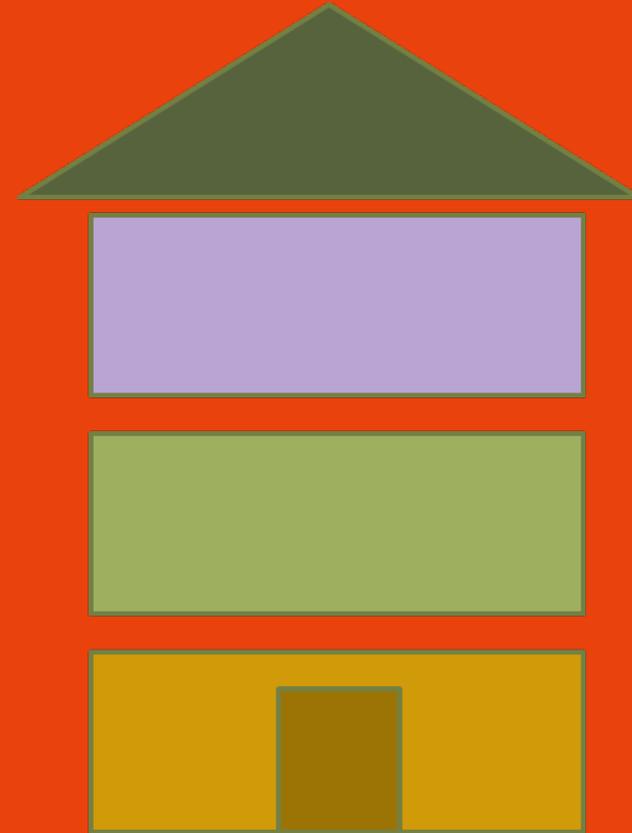

Datafiler, t ex bilder

Det digitala museet

Metadata, t ex register

Datafiler, t ex bilder

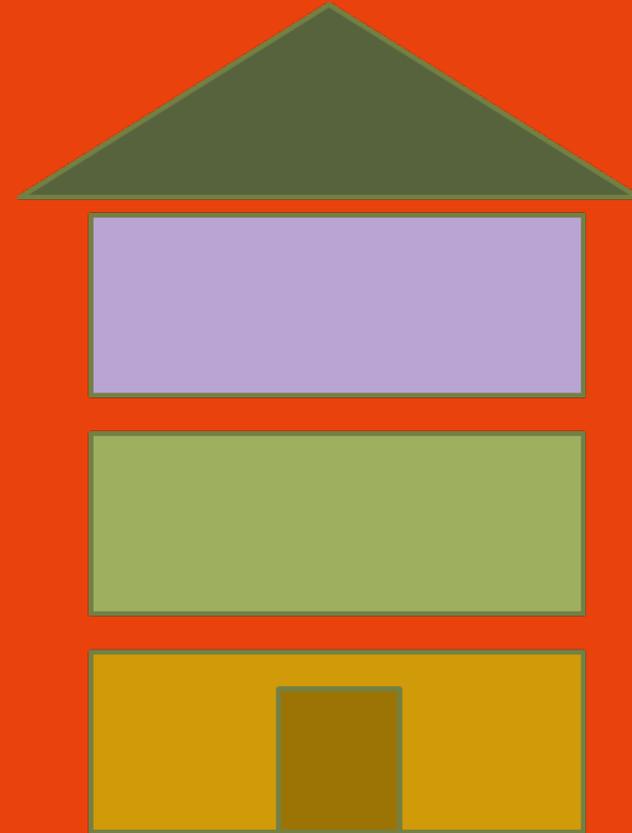

Det digitala museet

Användarmöte, t ex
webbsida

Metadata, t ex register

Datafiler, t ex bilder

Användarperspektivet

När en ny medieform uppträder så inleder vi alltid med att imitera andra former vi redan känner till.

Det dröjer decennier innan en medieform hittar sin fulla potential.

Boken "Kulturarvets Digitalisering" 2021

2022 – ny Riksantikvarie

”Nationell strategi för digitalisering av
kulturarvet”

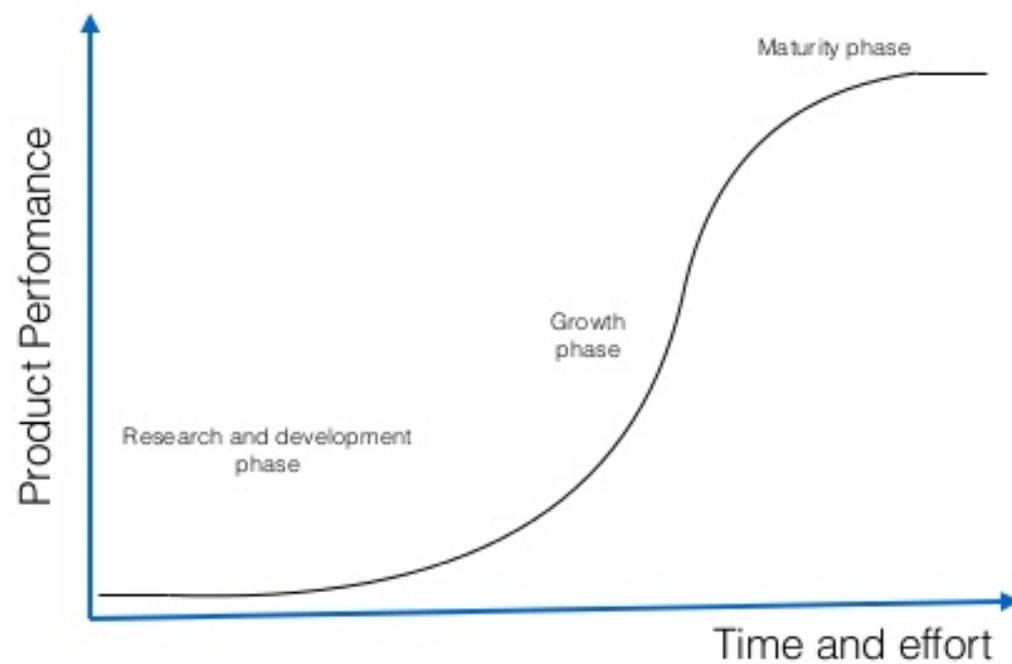
Övergripande

- 1) **Användaren** i fokus
- 2) Baseras på tidigare samverkan inom DIGISAM
- 3) Presenterar principer för **datadelning**
- 4) Nätverk för kompetensutveckling
- 5) Distribution av ansvar inom ABM-sektorn
- 6) Femårig, ska vara klar 2023
- 7) En del av DOM-programmet

Disposition:

- 1) Omvärldsbeskrivning
 - ABM-sektorn
 - Samhällets digitala transformation
- 2) Vision och målbild
 - Samarbete
 - Dataförvaltning
 - Skalbarhet
 - Mätbarhet
- 3) Strategiska utgångspunkter
 - Ledarskap
 - Tidigare arbete
 - Organisation
- 4) Genomförande
 - DOM-programmet

The S-curve

INFOBOX – Linked data

Människoläsbart --> PDF

Maskinläsbart --> LOD

"Strindberg skrev Hemsöborna."

**Authority db:
Strindberg**

Role: author

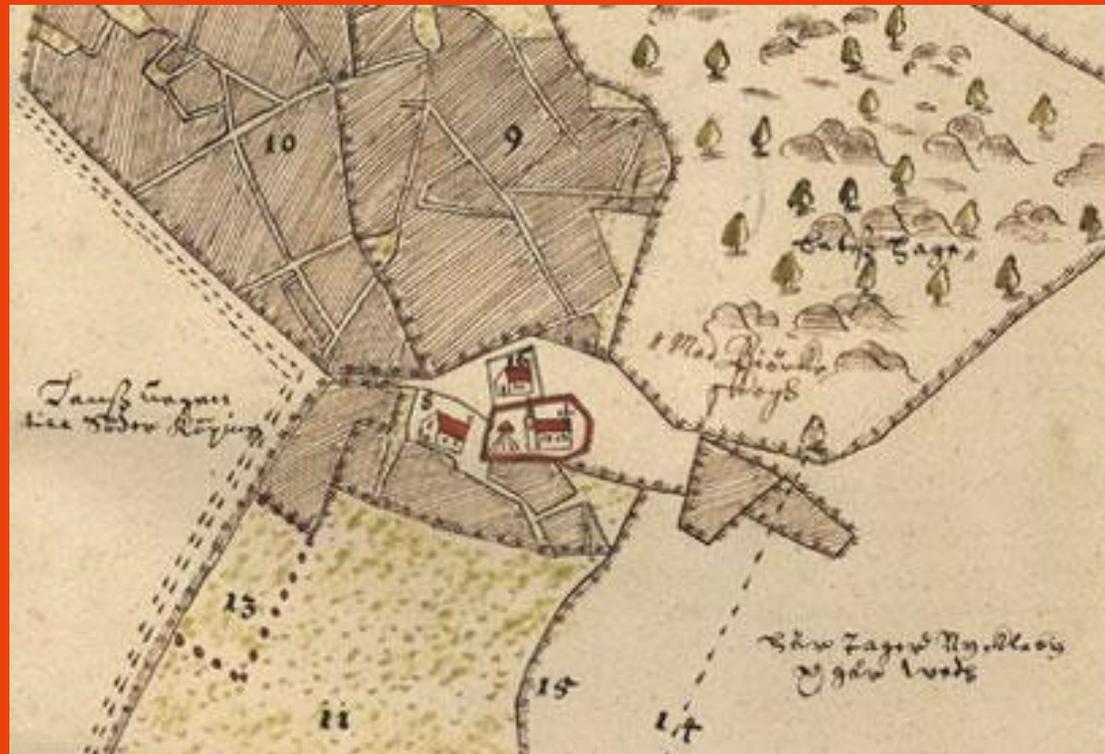
**Work: version
etc**

***”Ge mig alla böcker skrivna av en
person som var gift med August
Strindberg”***

Inom historievvetenskapen:

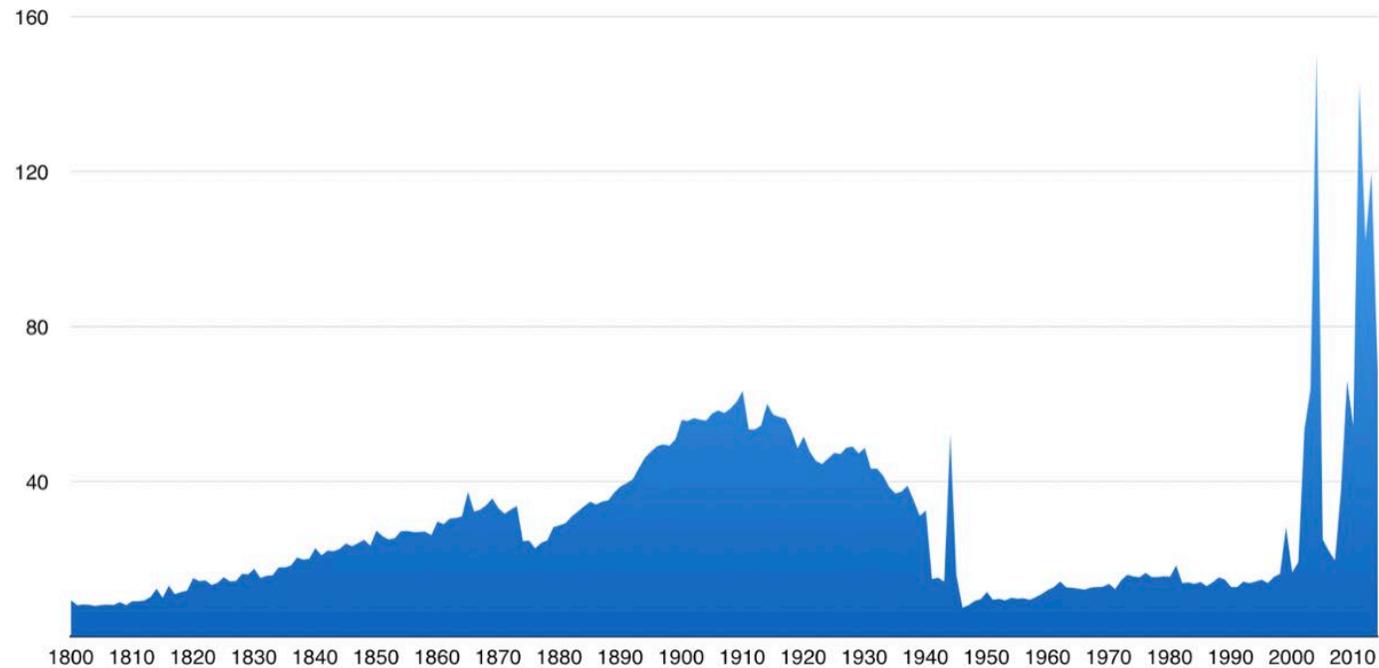
***”Ge mig alla socknar där Sten Sture
genomförde en ekonomisk transaktion
under perioden 1465-1471”***

"...och visa på 1600-talskartor"

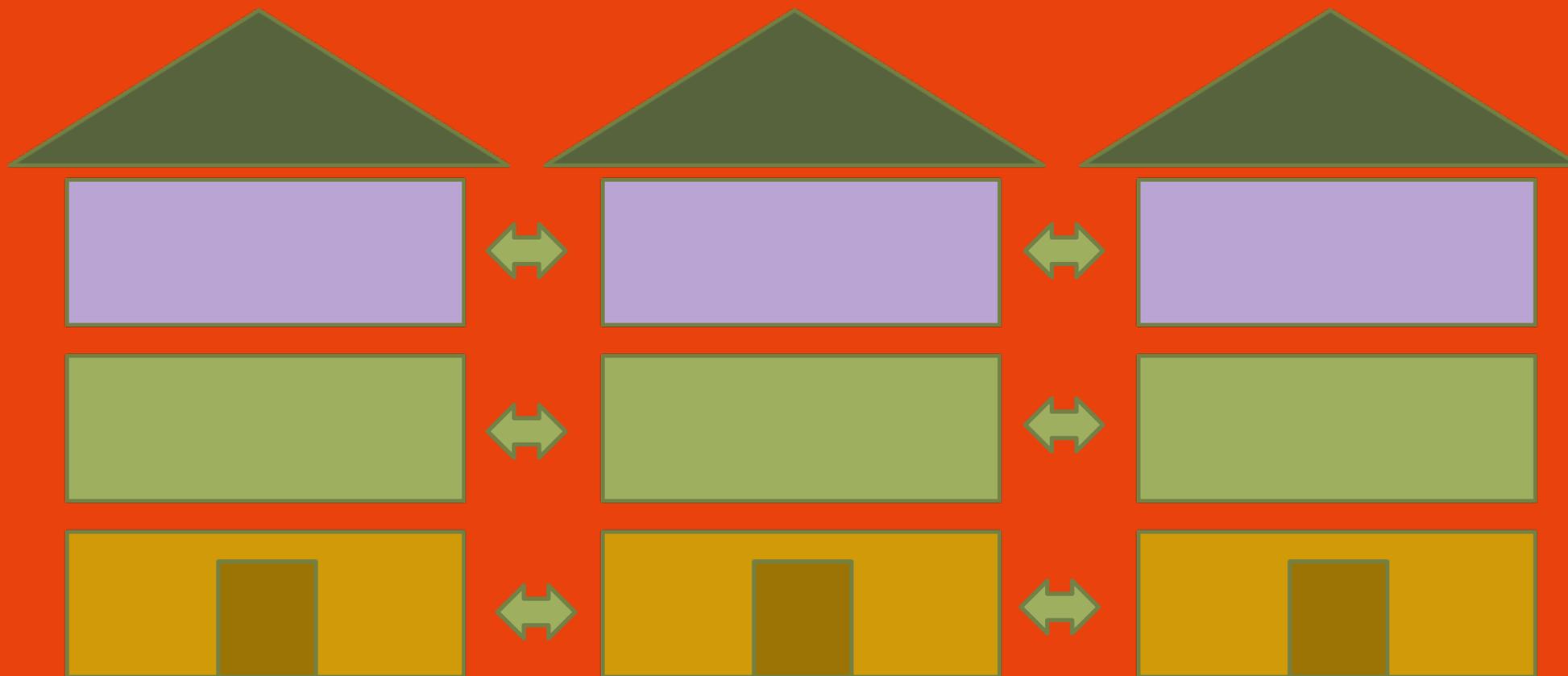
”Hålet” i 1900-talets digitalt tillgängliga verk

Chronological distribution of dcterms:issued values in Europeana dataset (1800-today)

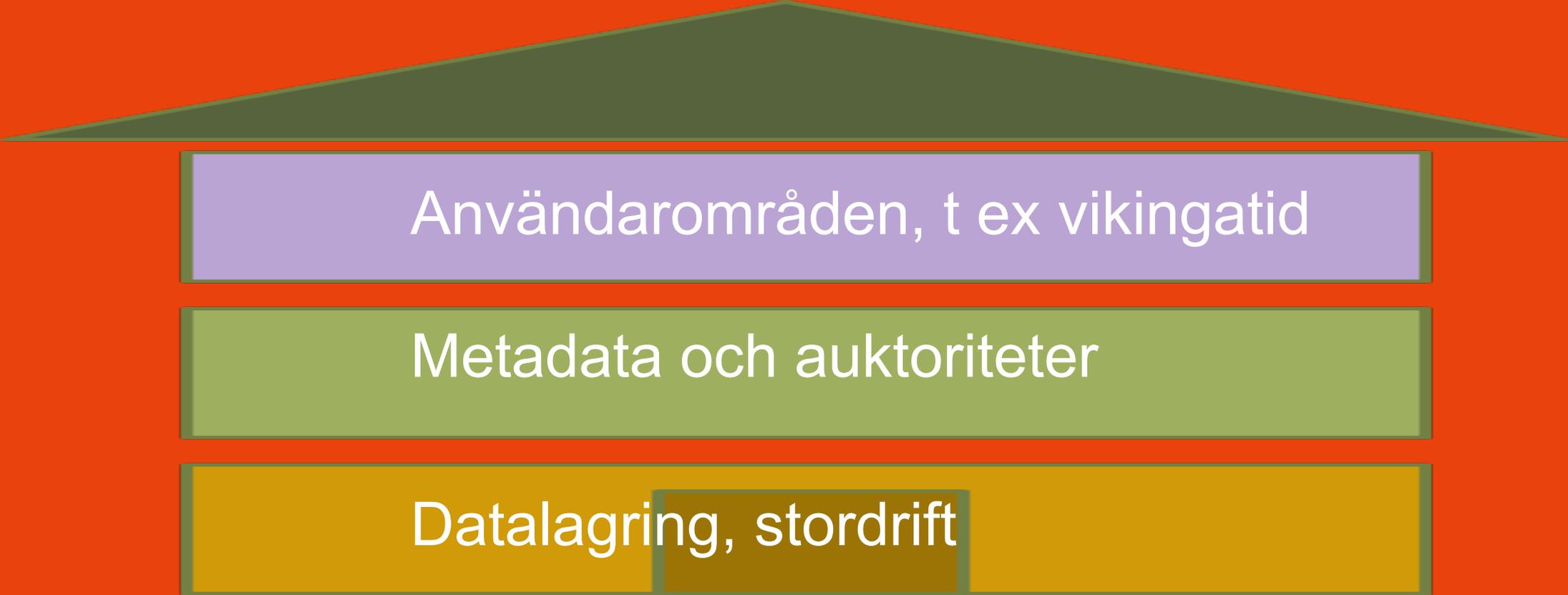

Graph: CC BY-SA

Det optimala digitala museet

Det optimala digitala museet

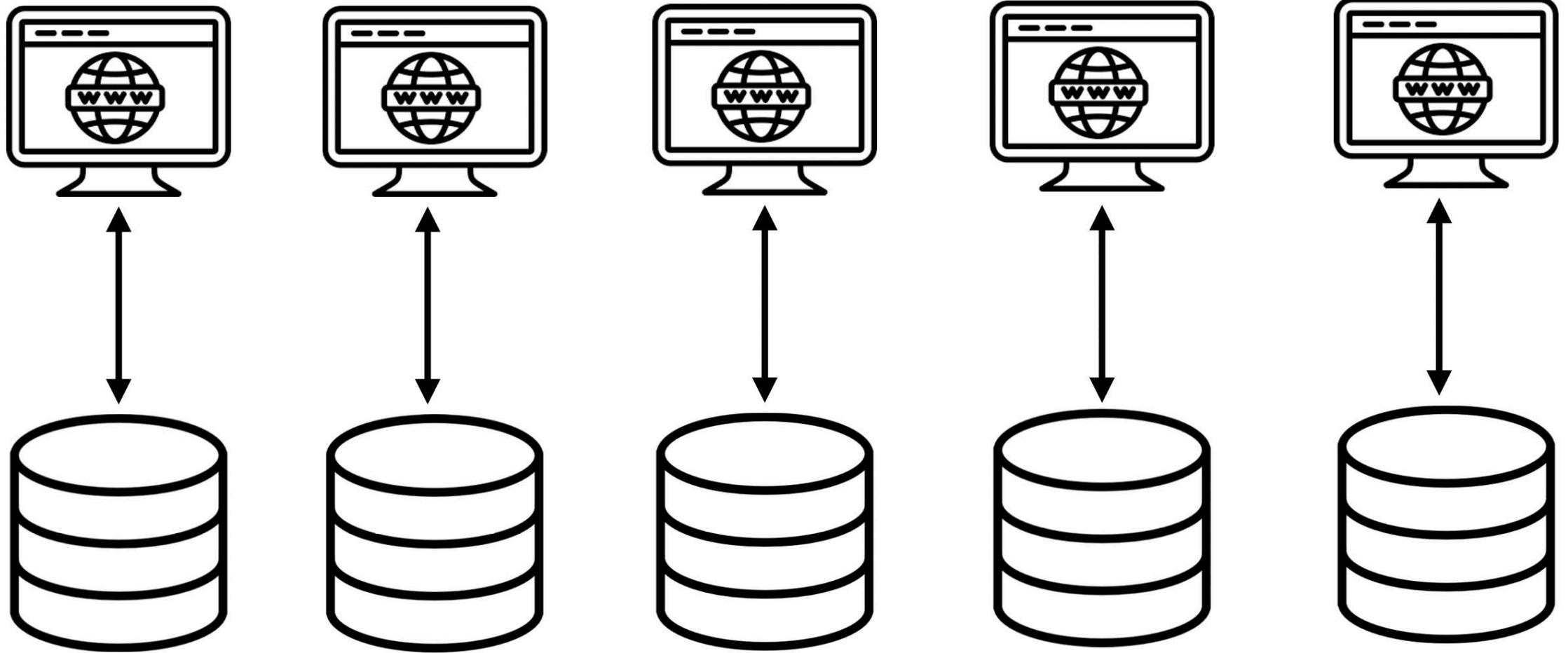

Användarområden, t ex vikingatid

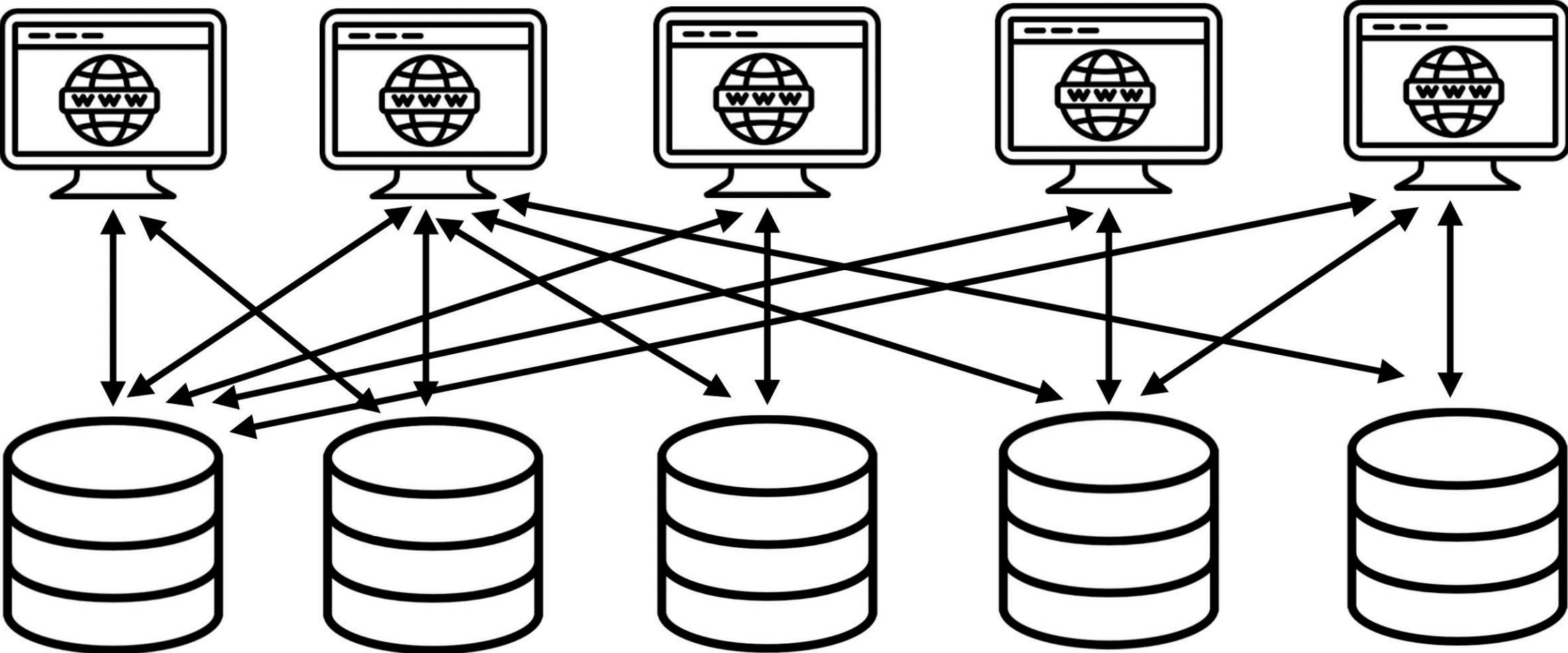
Metadata och auktoriteter

Datalagring, stordrift

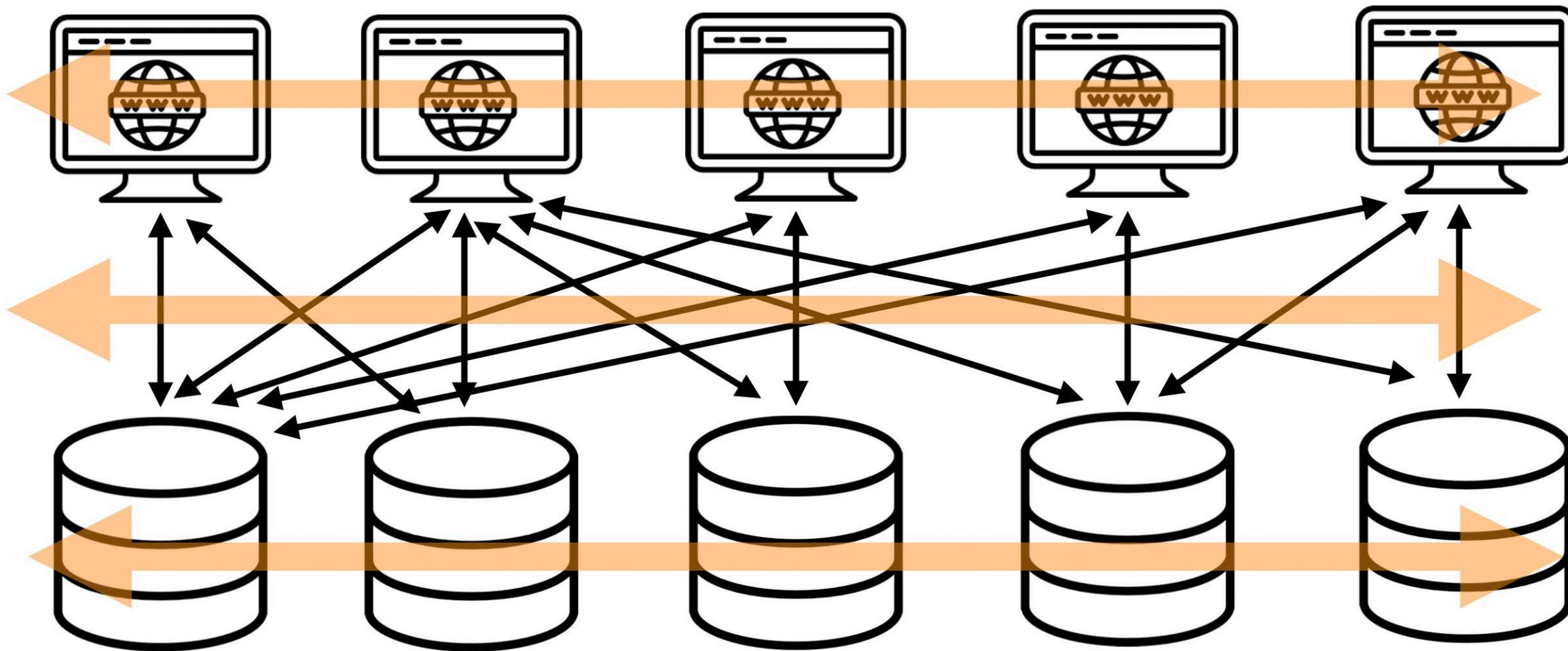
1. Infrastrukturprojekt idag

2. Infrastrukturprojekt imorgon

3. Standardisering i tre nivåer

Ny roll för bibliotek och andra användarmöten?

- Känna till data- och informationskällorna
- Förstå vilka frågor som kan ställas
- Vara kritisk till vad svaret betyder
- Hantera datasäkerhetsfrågor
- Hantera metodproblem

**Vad kan jag göra som
kulturarvsarbetare?**

- Publicera din data på internet
- Sätt unika och långsiktiga Id:n på alla objekt
- Använd nya möjligheter, t ex sociala media
- Länka dina objekt till annan information
- Arbeta tvärsektoriellt
- Hitta goda exempel

Tack!

Henrik Summanen

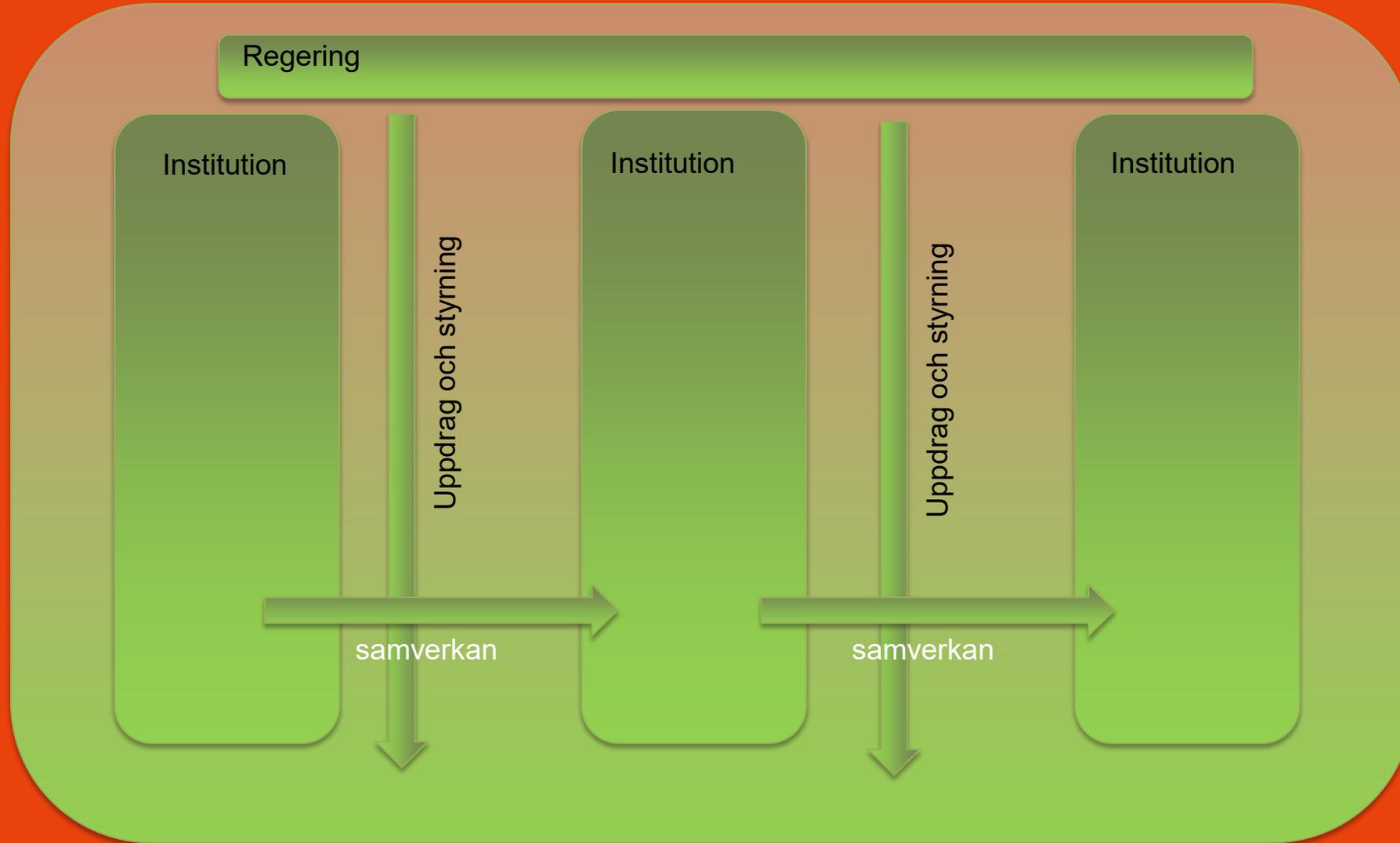
henrik.summanen@raa.se

@henriksummanen

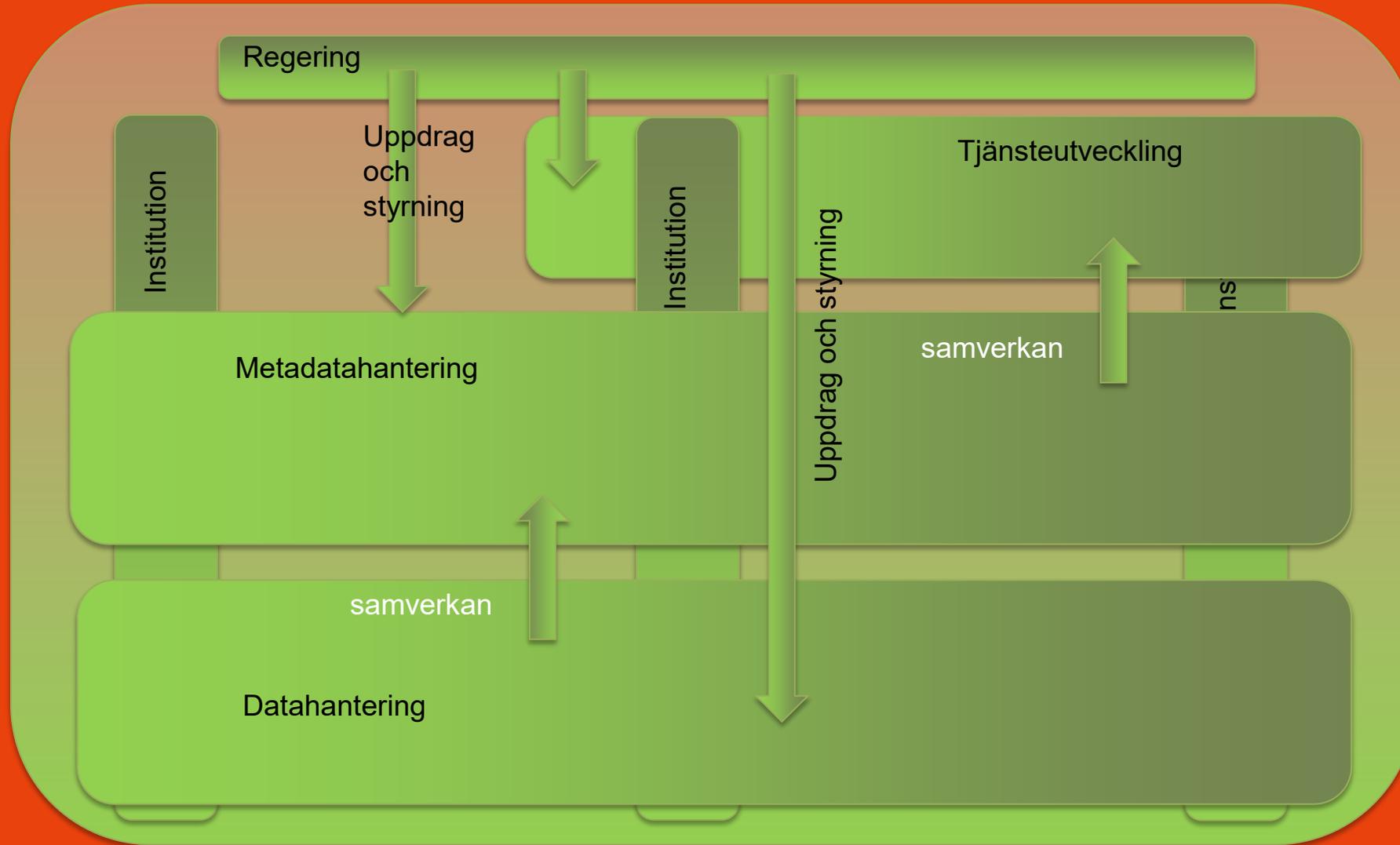
Så varför går det så sakta?

- Strukturer ändras långsamt
- Förändringsincitament saknas
- Svag förståelse för användarna
- Dyrt, och dubbla uppdrag

Nuvarande situation

Önskvärd situation

Utredningar om kulturarv och digitalisering:

Tvårsproblematik

Standardiseringsproblematik

Svag kompetens i ledningarna

Analog/digital konvertering:

- 1) Skapa avbild (upptagning)
- 2) Spara avbild
- 3) Publicera avbild
- 4) Hantera original

– detta är alltså inte en besparing

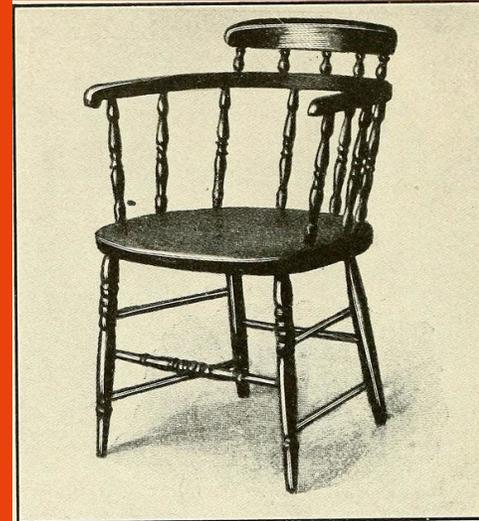
Förståelsehorisonten rörande digitalisering – människan är slutkonsument

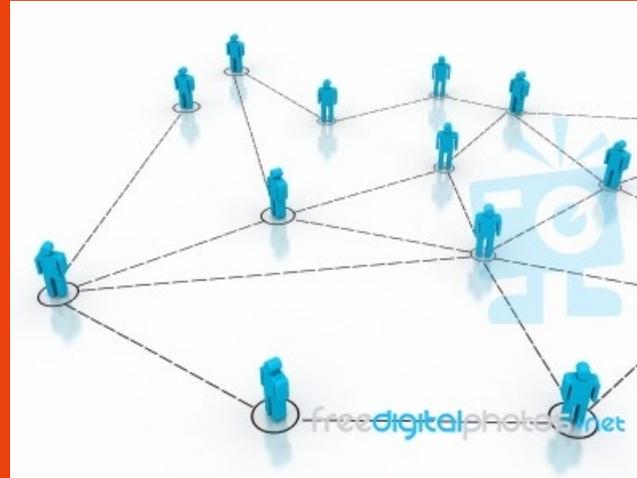
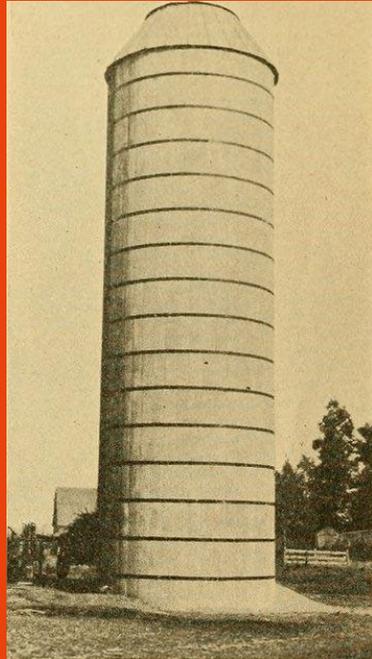
Produkter eller flöden?

1) Digital information är råmaterial, inte produkter

2) Information måste sitta ihop, inte samlas ihop.

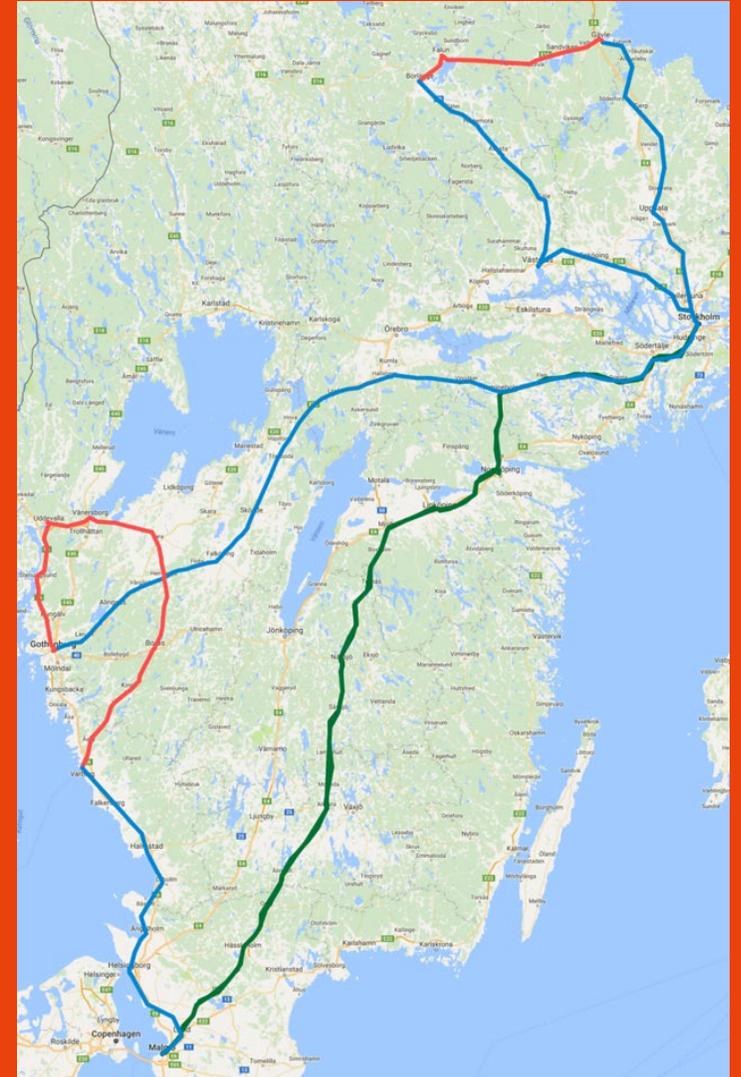

Tre olika strategier för att koppla ihop information idag

1) API – institution specific website.

This is the way most GLAMs work today.

”Special tracks connects all destinations”

2) Aggregation of data

SOCH and
Europeana.

*“All destinations must
pass Stockholm”*

3) Linked data

Recommended by W3C and Digisam.

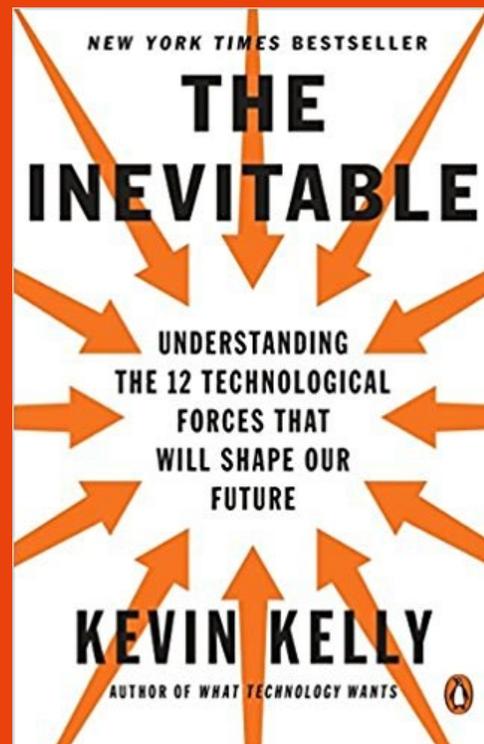
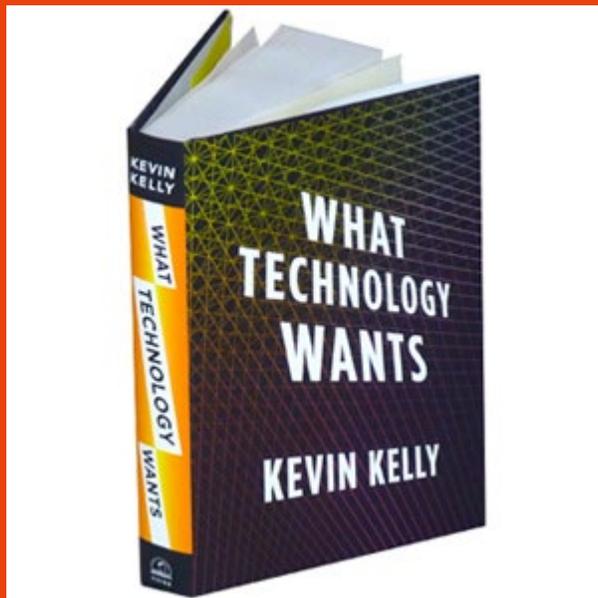
“All destinations are reachable shortest way. Focus on rules and structure”

Framtiden?

**Institutionernas mål konvergerar,
liksom deras uppdrag och möjligheter
=
Framtidens kulturarvsinstitutioner
=
GLAMs**

Digitala trender

GLAMs på internet som medvetna **filter** och **frågeställningscoacher**

GLAMs som fysiska institutioner engagerar genom interaktion.

- Saker interagerar
- Alla ytor är skärmar
- Realtidsflöden

Utmaningar för GLAM-sektorn

- Total konvergens mellan institutioner, domäner och uppdrag
- Brist på strategisk förståelse för det digitala
- Instruktioner och juridik är utdaterat och konstruerat för ett traditionellt samhälle.
- Låg eller ingen krismedvetenhet
- Det digitala "globala" minnet har ingen naturlig hemvist.

Becoming: Moving from fixed products to
always upgrading services and subscriptions

Cognifying: Making everything much smarter
using cheap powerful AI that we get from the cloud

Flowing: Depending on unstoppable streams in real-time for everything

Screening: Turning all surfaces into screens

Accessing: Shifting society from one where we own assets, to one where instead we will have access to services at all times.

Sharing: Collaboration at mass-scale. Kelly writes, “On my imaginary Sharing Meter Index we are still at 2 out of 10.”

Filtering: Harnessing intense personalization in order to anticipate our desires

Remixing: Unbundling existing products into their most primitive parts and then recombine in all possible ways

Interacting: Immersing ourselves inside our computers to maximize their engagement. Every "thing" is communicating.

Tracking: Employing total surveillance for the benefit of citizens and consumers

Questioning: Promoting good questions are far more valuable than good answers

Beginning: Constructing a planetary system
connecting all humans and machines into a global
matrix

Workshop

Tre omgångar frågor om 15 min: material, användning och digitalisering. En person tar anteckningar, en annan redovisar

Grupp 1 och 3: Bockstensmannen

Grupp 2 och 4: Severin Nilsson

Frågor 1: inventering av material

- Vilka material finns det som beskriver X?
- Vem förvaltar materialet?
- Hur stora volymer handlar det om?
- Vilken status har materialet (digitalt/analogt - hög/låg upplösning, struktuerat/ostruktuerat)?
- Hur ser rättigheterna kring materialet ut?

Frågor till workshopen 2: Användning

- Vilka användare av dessa material finns det?
- Vad skulle vara det bästa sättet för de olika typerna av användare att ta del av materialet?
- Vilka förutsättningar behövs för att göra materialet användbart digitalt?
- Vilka expertiser behövs för att beskriva objekten för användarnas bästa?

Frågor till workshopen 3: Digitalisering

- Vem kan digitisera materialet?
- Hur omfattande insatser behövs?
- Går det att koppla materialet till andra källor?
Finns dessa online?
- Finns det en infrastruktur för att förvalta materialet digitalt?
- Vem kan publicera materialet på internet?

Redovisning